

1 СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Соціальна і політична критична теорія»

Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Філософія
Заняття:	
Лекції	2 години на тиждень
Практичні	2 години на тиждень
Кількість кредитів ЄКТС	4 (120 годин)
Мова викладання	Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4118>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
----------------------	------------------------

Викладач:

Захарчук Олексій Феліксович
доцент кафедри філософії і педагогіки,
Кандидат філософських наук, доцент

E-mail: zakharchuk.o.f@nmu.one

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти;

лекції та практичні заняття проводяться відповідно до розкладу.

1. Анотація до курсу

«Соціальна і політична критична теорія» – вибіркова дисципліна навчального плану підготовки бакалаврів за освітньою програмою «Філософія». Дисципліна розвиває у студентів навички критичного мислення та вміння застосовувати ці навички для практичного аналізу суспільних процесів на високому філософському теоретико-методологічному рівні.

2. Мета та завдання курсу

Мета курсу: Розширити світоглядні орієнтири та методологічні підходи студентів щодо здійснення цілісного концептуального аналізу функціонування та динаміки розвитку сучасного суспільства, ролі в ньому людини. Вдосконалити культуру самостійного

критичного мислення із залученням понятійно-категоріального апарату соціальної філософії.

Завдання:

- На базі матеріалів курсу показати студентам важливість критичного мислення, як невід'ємного елементу західної культури
- Сприяти формуванню у свідомості студентів цілісної картини філософсько-історичного процесу, одним з елементів якого є вивчення соціально-політичних проблем
- Навчити студентів застосовувати навички критичного мислення для досягнення та вирішення актуальних проблем соціуму

2. Результати навчання:

3.

- свідомо використовувати наукову методологію у різних видах діяльності, орієнтуватись в сучасних здобутках людства в галузі соціальної філософії, науки та культури;
- виконувати прикладні дослідження у соціально-політичній сфері;
- розробляти та реалізовувати стратегічні плани розвитку певних соціальних інституцій, або суспільства в цілому;
- прогнозувати тенденції розвитку соціально-політичних процесів;
- уміти зрозуміти зміст та специфіку розгортання суспільно-політичних конфліктів у сучасному українському суспільстві

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1 Соціальна філософія як методологічна основа соціальної і політичної критичної теорії
Суспільство як особлива форма існування людських колективів.
Влада та політика їх генетичний зв'язок з суспільною природою людини.
Соціальна філософія як онтологія суспільного буття
Предмет, мета, завдання соціальної філософії
Специфіка філософського та політологічного підходу щодо досягнень суспільно-політичної сфери
2 Історія становлення соціальної і політичної критичної теорії
Політична та суспільна критика в філософії Давного Сходу
Політична та суспільна критика в філософії Середньовіччя
Політична та суспільна критика в філософії Відродження
Політична та суспільна критика в філософії Нового часу
3 Історія становлення соціальної і політичної критичної теорії (продовження)
Політична та суспільна критика в філософії Нового часу (17ст.)
Політична та суспільна критика в філософії французького Просвітництва
Політична та суспільна критика в німецькій класичній філософії
4 Соціальна і політична критична теорія у Західній філософії 19-21 ст.
Політична та суспільна критика в філософії марксизму
Політична та суспільна критика в філософії життя

Політична та суспільна критика в філософії психоаналізу
Політична та суспільна критика в філософії позитивізму
5 Соціальна і політична критична теорія у Західній філософії 19-21 ст. (продовження)
Політична та суспільна критика в соціокультурології (О. Конт, Е. Дюркгейм, М. Ковалевський, М. Вебер, Т. Парсонс, Р. Мертон).
Політична та суспільна критика в філософії екзистенціалізму
Політична та суспільна критика в релігійно-містичні концепції суспільства
6 Соціальна і політична критична теорія у Західній філософії 19-21 ст. (закінчення)
Політична та суспільна критика в філософії Франкфуртської школи
Політична та суспільна критика в філософії постмодерну
Політична та суспільна критика в комунікативній філософії
Політична та суспільна критика в українській філософській традиції
7 Сучасне суспільство в умовах глобалізації
Глобалізація як феномен постіндустріальної цивілізації
Традиційне та нетрадиційне суспільство: специфіка та тенденції
Вплив науки та технології на суспільно-політичну сферу
Масова культура та суспільство споживання
8. Людина в умовах сучасного суспільства.
Людина як основна цінність. Гуманістичні цінності сучасної цивілізації
Гуманістичні цінності та концепція мультикультуралізму
Вплив демократії на формування концепції загальнолюдських цінностей. Філософське підґрунтя демократії.
Проблема свободи та маніпулювання свідомістю в інформаційному суспільстві.
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1 Предмет соціальної філософії та її місце в системі філософських знань
2 Соціальне та політичне буття суспільства
3 Суспільні конфлікти та конфліктологія
4 Економічне життя суспільства: Проблеми сучасного капіталізму
5 Духовна складова суспільного життя
6 Головні проблеми сучасного українського суспільства та можливі шляхи їх вирішення.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
------------	--------------

90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	---

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

- **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;
- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

6.4 Критерії оцінювання практичної частини (разом 70 балів)

Практична робота передбачає виконання індивідуального завдання (1 завдання) та опанування тем практичних занять (6 тем). Правильна відповідь, або

виконане індивідуальне завдання оцінюється максимально 10 балів за означеним вище критерієм. В індивідуальній роботі передбачено оцінювання елементів дослідницьких підходів (аналізу, синтезу, логічної аргументації, узагальнення, реферування та анотування першоджерел тощо).

Індивідуальні завдання оцінюються експертно, спираючись на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <http://surl.li/alvis>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал. У разі міжнародної мобільності навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Рекомендована література

Основна

1. Соціальна і гуманітарна політика : підручник / [авт. кол. : В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський, М. В. Кравченко та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського. — К. : НАДУ, 2016. — 792 с.
2. Андрущенко В. П., Губерський Л. В., Михальченко М. І. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія : Підручн. для вищ. навч. закл. / В. П. Андрущенко, Л. В. Губерський, М. І. Михальченко. — Вид. 4-те, випр. та доп. — К. : Юрінком Інтер, 2016. — 552 с.
3. Губерський Л.В., Кремень В.Г., Ільїн В.В. Ескізи про мудрість. Від міфу до істини: навчальний посібник / Л.В. Губерський, В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2019. — 317 с.
4. Тюріна Т. Історія соціологічної думки: навчальний енциклопедичний словник-довідник. — Львів: «Новий Світ – 2000», 2016. 687 с.
5. Суспільно-політичні процеси. Науково-популярне видання громадської організації “Академія політичних наук”. — К., 2017. Випуск 2–3(6-7). — 308 с.

Додаткова

- 1 Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. — 2-ге вид. — К., 1996.
- 2 Воронкова В. Г. Філософія: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2004. — 464 с.
- 3 Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз. — 2-ге вид. — К.: Знання, 2005. — 580 с. 12
- 4 Філософія: Навч. посіб. / І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко, І. В. Бойченко та ін.; За заг. ред. І. Ф. Надольного. — К.: Вікар, 1997. — 584 с.
- 5 Філософський енциклопедичний словник / Гол. ред. В. І. Шинкарук. — К.: Абрис, 2002. — 742 с. Додаткова
- 6 Бех В. П. Человек и Вселенная: когнитивный анализ: Моногр. — 2-е изд., доп. — Запорожье: Просвіта, 2004 — 148 с.
- 7 Гаврилишин Б. Дороговкази в майбутнє: Пер. з англ. — К., 1993.
- 8 Дубас О. П. Інформаційний розвиток сучасної України у світовому контексті: Моногр. — К.: Генеза, 2004. — 208 с.
- 9 Крымский С. Б. Научное знание и принципы его трансформации. — К.: Наук. думка, 1974. — 234 с.
- 10 Лайон Девід. Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії // Сучасна зарубіжна соціальна філософія. — К., 1996. — С. 362–380.
- 11 Мей К. Інформаційне суспільство. Скептичний погляд: Пер. з англ. — К.: К.І.С., 2004. — 220 с.
- 12 Михальченко М. І. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи. — Дрогобич: Відродження, 2004. — 488 с.
- 13 Тойнбі А. Цивілізація перед судом історії. — М.; СПб., 1996.
- 14 Тоффлер А. Футурошок: Пер. с англ. — СПб.: Лань, 1997. — 464 с.
- 15 Ясперс К. Смысл и назначение истории. — К., 1994.

